

DE

**ULII POLLUCIS STUDIIS
XENOPHONTEIS**

**DISSERTATIO
INAUGURALIS PHILOLOGICA**

QUAM
CONSENSU ET AUCTORITATE
AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM ORDINIS
IN
UNIVERSITATE FRIDERICIANA HALENSI
CUM VITEBERGENSI CONSOCIATA

AD
SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES
RITE CAPESSENDOS
UNA CUM THESISIBUS A SE PROPOSITIS
DIE XX M. JULII A. MDCCCLXXVII HORA XII
PUBLICICE DEFENDET

REINHOLDUS MICHAELIS
MARCHICUS

ADVERSARIORUM PARTES SUSCIPIENT
RICHARDUS HENDESS DR. PHIL.
FRIDERICUS KAMPE CAND. PHIL.

HALIS SAXONUM
TYPIS KARRASIANIS

Książka
po dezynfekcji

504118

III

ZN

Biblioteka Jagiellońska

1001974576

Dar Prof. Sternbacha
2424

III

In magna quam fecimus veterum scriptorum iactura haud minime dolendum est, quod fortuna integrae Alexandrinorum doctrinae usum nobis denegavit. Nam quamquam libri ab iis et plurimi compositi sunt et utilissimi, tamen fragmenta nostra nihil praestant nisi uberrimarum quondam opum exiles quasdam et tenues reliquias. Sed ne recentiorum quidem grammaticorum inde a Didymi temporibus, praecipue ipsius Didymi, Pamphili, Diogeniani ullum opus illibatum exstat: quod eo magis querendum est, quia illi recentiores quamvis ipsi ad magna et nova assurgere non auderent et curiosi esse mallent quam ingeniosi, tamen summa cura diligentiaque ea quae a Peripateticis et grammaticis antiquioribus scite inventa, docte sapienterque excogitata erant, quaeque ipsis in tractandis scriptoribus memoratu digna videbantur exscripserunt, exscripta collegerunt, collecta illustraverunt. Quorum operae diligentiaeque in compilandis et componendis huius antiquae et probae doctrinae copiis et lexica originem debent veluti Pamphili, cuius glossarium postquam Vestinus et Diogenianus in compendium redegerunt Hesychius denuo dilatatum novisque incrementis auctum edidit, et onomastica quae licet cum lexicographorum et scholiastarum operibus aliquo modo cohaereant specie tamen ac forma longe ab iis diversa sunt. Nam in lexicis *κατὰ στοιχείον* singulae voces afferuntur et explicantur; onomastica vero omnia simul nomina quae ad idem genus pertinent deinceps enumerant. Ac de his quidem certissime iudicare licet, quod unum saltem onomasticon ea forma qua a grammatico Iulio Polluce compositum est ad nostram pervenit aetatem. Voluerunt autem onomasticorum conditores non modo iis satisfacere, quibus in lectione veterum scriptorum poetarumque impedimenta afferebant vocabula vel

obsoleta vel abstrusa vel singulis gentibus auctoribusque peculiaris, sed iis etiam, qui priorum saeculorum cognitioni operam daturi haerebant in institutis et moribus mutatis, temporibus et ipsis mutationes maximas perpessus. Quare pari modo in verborum interpretatione atque in rerum illustratione occupati et aequalibus et posteris summae fuerunt utilitati.

Cum vero in talibus copiis undique collectis et coacervatis id imprimis quaerendum sit, unde doctrinam suam scriptor hauserit, qui auctores praecipue adhibiti sint vel exscripti, ut ad primarios fontes singulis redactis sciri possit, quanta fide opus sit dignum, sane dolendum est, quod fere nulla litterarum Graecarum provincia tam deserta ac neglecta est quam quaestio de eruendis Iulii Pollucis fontibus. Nam quantum ego scio recentissimis demum temporibus huic tam vasto agro colendo aliquid operae ac laboris tributum est¹⁾. Itaque haud alienum putavi de iis, quae Pollux in onomastico suo condendo e Xenophontis amplis et egregiis libris sumpserit, quo consilio, qua ratione id fecerit, peculiarem instituere quaestionem.

¹⁾ De Iulii Pollucis in apparatu scaenico enarrando fontibus scripsit Ervinus Rhode. Lipsiae 1870. — Althaus: Quaestionum de Iulii Pollucis fontibus specimen. Dissertatio inauguralis Berolinensis 1874.

I.

Pollux qui „onomasticon suum Caesari Commodo ex pulcherrimis Graecae linguae flosculis diligentissime contextum dicavit“ (Kühnius in praef. suarum in Poll. animadverss), plus quam ducentos scriptores affert, quorum sententiae vel voces commemorantur; multos semel, alios pluribus locis laudat; saepissime vero hi citantur: Aeschylus, Aristophanes, Aristoteles, Cratinus, Demosthenes, Eupolis, Euripides, Herodotus, Homerus, Hyperides, Isaeus, Lysias, Menander, Pherecrates, Phrynichus, Plato, Plato comicus, Sophocles, Thucydides, Xenophon. Sed vix quisquam crediderit, Pollucem omnes quos laudat scriptores ipsum inspexisse vel perlegisse; immo manifestum est eum de quibusdam fortasse nihil nisi nomina comperta habuisse ¹⁾. Quare Graefenhanium ²⁾ iusto maiorem ei laudem tribuisse existimo his verbis de eo iudicantem (vol. III p. 167): „Pollux sammelte sein 10 bücher umfassendes onomasticon mit der grössten sorgfalt aus den besten klassikern und hatte den zweck, den griechisch schreibenden ein magazin zu liefern, aus dem sie die eigentliche bedeutung der wörter und ihren gebrauch bei den schriftstellern ersten ranges entlehnen könnten.“ Neque vero Ervino Rhodio assentior neganti ullos veterum scriptorum vel poetarum a Polluce pertractatos et adhibitos esse: immo eum adiiisse dicit nihil nisi parata antiquiorum grammaticorum doctrinae subsidia. Nimirum complures eorum quorum locos laudavit evolvit et inde sua mutuatus est: quod verum esse etiam sine ipsius testimonio ³⁾ intellegitur. Nam dubitari non potest, quin Pollux qui Athenis in ipsa ut ita dicam litterarum arce degebat, qui per totam vitam liberalibus artibus incumbibat, qui denique a Commodo imperatore munus professoris

¹⁾ Cf. Alth. p. 22.

²⁾ Gräfenhan, gesch. der klass. philologie.

³⁾ Declarat hoc verbis minime ambiguis in epistola libro tertio praemissa: οἷς μὲν τῶν ὀνομάτων οἱ δόκιμοι τὴν γλῶτταν κέχρηται, ταῦτα παρ' αὐτῶν λαβόν . . .

artis rhetoricae accepit et ad finem usque vitae obtinuit ¹⁾, veterum scriptorum lectione imbutus fuerit. Quodsi recte statuimus per se opinor probabile est, onomasticum condituum operi eum inseruisse quae ex variis libris undique conghesserat et litteris mandaverat. Itaque nulla est causa cur Rhodio credamus, Pollucem nusquam ad genuinos fontes ascendisse sed ex rivulis tantum ab his deductis sua hausisse; immo ubicumque paratas et commodas copias invenit, sive in onomasticis sive in synonymorum lexicis, sive apud recentiores sive apud antiquiores scriptores, inde exscripsit et conghessit quae in librum suum reciperet. Quod autem in talibus collectionibus instituendis maxime necessarium est, de fontium origine et auctoritate subtilius et acri adhibito iudicio quaerere et accurate a bonis secernere malos, hoc primario compileris munere saepe nimis

¹⁾ Cum iam ab aliis praesertim a Rankio in commentatione 'Pollux et Lucianus, Quedlinb. 1831' explicata de vita et moribus Pollucis dictum sit, hoc loco satis erit paucis rem absolvisse:

Julius Pollux Naucrati in Aegypto natus postquam a patre litterarum rudimentis imbutus est Athenas migravit, ubi primum Hadriano praeceptore qui a Marco imperatore iuventuti Atheniensi docendae praefectus erat artem exercuit rhetoricam. Haud multo post ipsum verisimile est scholam rhetoricam aperuisse et primum onomastici librum in usum Commodi composuisse; quo misso in principis gratiam sese insinuavit; nam cum Romam a Commodo vocatus esset Hadrianus, ipsi Polluci munus artis rhetoricae docendae commissum est. De tempore quo natus sit nil constat; neque quidquam traditum est quo tempore mortem obierit; nihil autem Rankii adversatur coniecturae sub ipso Commodi imperio eum de vita decessisse (cf. Rank. p. 3). Itaque e toto vitae genere apparet eum minime rudem fuisse artium ingenuarum atque liberalium. Et in ipso onomastico componendo ad artem grammaticam et exegeticam se ductum esse et criticam compluribus Pollux testatur locis veluti in epistola prima: *ὀνομαστικὸν . . . μνησεί . . . ὅσα τε συνώνυμα ὡς ὑπαλλάττειν δύνασθαι, καὶ οἷς ἂν ἕκαστα δηλωθῆιη*. Similiter in epistola septimo libro praemissa perhibet: *τὸν ταῦτα συντιθέντα τὰ βιβλία οὐ πολλοῖς ὠμιληκέναι μόνον ἐχρῆν ἐμμέτροις τε καὶ ἀμέτροις λόγοις . . . ἔτι δὲ καὶ ἀκρίβειάν τινα ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἔχειν εἰς βασάνου κρίσιν*. Ac ne sola Pollucis testimonia argumentemur, Philostratum quoque testem adhibere licet vit. soph. p. 592 dicentem haec: *Πολυδεύκης τὰ μὲν κριτικὰ καὶ ἱκανῶς ἠσκηται πατρὶ ξυγγενόμενος τοὺς κριτικὸς λόγους εἰδότε*.

neglegenter functus est. Sufficiat hic unius tantum loci (IV 128) mentionem facere, ubi de vi ac notione vocis quae est *ἐκκύκλημα* disserit: quo modo autem hoc loco vera cum falsis miscuerit grammaticus, ex pluribus simul scriptoribus sua sumens, Godofredus Hermannus in opusc. vol. VI p. 166 luculenter demonstravit. Sed omittamus nunc has de fide et auctoritate Pollucis disputationes: hoc tantum probaverim, eum non solum ad aequalium vel paulo antiquiorum scriptorum exempla verum etiam ad veterum Atticorum imitationem scripta sua composuisse.

Inter quos scriptores nescio an primum locum teneat Xenophon. Quod non tam ex eo intellegitur, quod paucos modo toties laudavit, quam quod multos Xenophonteos locos auctoris nomine non addito ad verbum saepe exscripsit. Ac certe non est mirandum Pollucem hunc praecipue scriptorem adiisse, qui praeclaro quidem sed peculiari et ab aliis quodammodo remoto dicendi genere usus saepissime ansam praebeat grammatico singula vocabula vel vocabulorum formas afferendi et explicandi ¹⁾.

Contemplantibus nobis in universum eam qua Xenophonteis operibus usus est rationem duo adhibendi Xenophontis et excerptendi genera agnoscere licet. Partim enim in enumerandis vocibus earumque synonymis ita versatus est ut Xenophonteas afferret auctore plerumque nominato, partim complures deinceps sententias onomastico suo inseruit. Itaque totus liber vocabulis et dictis Xenophonteis abruptis repletum et quasi contextum est, latior autem et amplior huius scriptoris usus quantum ego quidem invenire potui duabus tantum onomastici partibus deprehenditur, in primo libro ubi de re equestri agitur et in quinti libri de venatione commentario. Sed in utroque genere mutuandi id praecipue egisse videtur, ut famam industriae suae

¹⁾ Cf. Sauppium in comment. de vita et script. Xenoph. p. XV (edit. Lips. 1865): „In Xenophontis scriptis tria millia amplius vocabulorum sunt semel ab ipso dictorum, in his trecenta viginti septem quae praeter singulos locos Xenophonteos omnino non leguntur, *ἀπαξ εἰρημένα* quae vocantur. Dubia vel suspecta sunt 306, poetica fere 316, a consuetudine optimorum scriptorum recedentia vel cum recentioribus communia 401. Ex his Hellenica 59 habet. Unus libellus cynegeticus 266 vocabula semel a Xenophonte dicta habet, quorum in numero sunt 42 *ἀπαξ εἰρημένα.*“

atque doctrinae auget et iactaret. Nempe in singulorum vocabulorum enumeratione fere nunquam auctoris nomen apponere omisit, interdum etiam disertis verbis explicationem vocabuli ex ipso auctore depromptam subiunxit¹⁾. Contra ubi a nuda nominum enumeratione ad genus aliquod accuratius explanandum deflexit et magnam alicuius libelli Xenophontei partem in onomasticum transtulit, non ingenue fatetur, quid Xenophonti debeat auctoris nomine iusto rarius addito nimirum ut sua videantur, quae sine magno labore aliunde hauserat²⁾. Cautissime igitur nobis progrediendum est in eorum fontibus eruendis, quae plenius tractata uno ut aiunt tenore ex aliis excerpta sunt; curiose singula quaeque verba, eorum constructionem, figuras dicendi, ordinem et nexum sententiarum ponderare necesse est: in his si Pollucis enarratio similitudinem prae se fert cum verbis Xenophonteis, tum demum pro certo affirmari potest eum hunc adhibuisse fontem.

Aliter res se habet in singulis vocabulis et dictis quae in onomastico ut Xenophontis prolata sunt: hic enim cum ipse fons indicetur id imprimis quaerendum est, quo consilio qua ratione auctoris nomen subnexum sit. Ac primum concedendum est non sine quodam iudicio egisse grammaticum. Sic significanter pronuntiat si quae voces sibi parum probantur velut I 209 ἐφεδρεύειν ἐρεῖς ὡς Ξενοφῶν εἰ καὶ βιαιότερον³⁾ III 134 τὸ γὰρ λευγοῦς⁴⁾ παρὰ Ξενοφῶντι φορτικόν

¹⁾ Poll. VII 100 (Xen. Cyrop. VII, 5, 12); Poll. VII 182 (Cyrop. VIII 2, 5).

²⁾ Ad hanc onomasticographi rationem illustrandam commemoro in secundo libro Rufi Ephesii libellum commodissimum *περὶ ὀνομασίας τῶν τοῦ ἀνθρώπου μορίων* adeo eum secutum esse, ut aut ad verbum eius sententias repeteret, aut leviter mutata et in brevius contracta afferret (cf. Hauptium in Herme III p. 225 sqq.); item in primo libro Arriani de re tactica libellum consultum esse facile docet utriusque comparatio; attamen nusquam Rufi et Arriani nomina reperiuntur in Onomastico.

³⁾ Vox ἐφεδρεύειν non legitur in libris Xenophonteis; cf. infra p. 12.

⁴⁾ Apud Xenophontem rectius scriptum est *λευρογύατον*. cf. Phot. *Λευρογόν· ἐν τῷ ω, καὶ Ἀττικοὶ καὶ Ἰωνεῖς· καὶ Ξενοφῶν „θερμουρογύατον καὶ λευρογύατον.“ Δωριεῖς δὲ διὰ τοῦ ου, λευρογόν* (Edit. God. Hermann. p. 160).

(Comment. I 3, 9); VI 27 ὁ γὰρ καθάρειος¹⁾ ἰδιωτικόν, καίτοι τὸ καθαρείως παρὰ Ξενοφῶντι εἴρηται (Cyr. I 3, 8).

Porro vocabula Xenophontis nomine insignita nobis occurrunt quae revera ei peculiariora sunt ac propria ideoque a Poluce allata esse apparet. Ne longus sim, in paucis subsistam exemplis: VI 162 μισοπέροσης ὡς Ξενοφῶν (Agesil. VII 2); VI 187 Ξενοφῶν δὲ καὶ ἐπιγεραίρειν εἶπεν (Cyr. VIII 6, 14). Sed raro tantum id ipsum dictum est vocem quandam a Xenophonte solo usurpatam esse; unum nihi in promptu est exemplum VIII 134 οἱ γὰρ κοινῶνες Ξενοφῶντος ἴδιον²⁾ (Cyr. VII 5, 35. VIII 1, 16). Saepius quoque diserte explicat, quid de singulari alicuius vocis usu apud Xenophontem observaverit. Sic perhibet IX 7 Ξενοφῶν δὲ καὶ τεῖχος οὐ τὸν περίβολον ἔφη μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὸ τῷ περιβόλῳ πᾶν, quam vim ac notionem vox περίβολος duobus habet locis Xenophonteis An. V 5, 6 εἰς τὸ τεῖχος τοὺς ἀσθενοῦντας ἐδέχοντο et Hell. III 1, 18 ἔρχονται ἐκ τοῦ τείχους κήρυκες. IX, 43 legimus Ξενοφῶν δὲ καὶ χωρὶς τοῦ δρόμου τῷ ξυστῷ κεχρησθαι δοκεῖ ἐν τῷ Οἰκονομικῷ εἰπὼν „ἢ εἰ ἐν τῷ ξυστῷ περιπατοίην“ (Oec. XI 15); III 100 Ξενοφῶν δὲ καὶ ποιητικωτέρως καὶ γοωμένη πού λέγει (Cyr. IV 6, 9).

Eodem modo indicat si quod vocabulum a Xenophonte adhibitum suo tempore aliam formam induerat, quod ter fieri memini: VII 149 καὶ τὸ μὲν καρποῦσθαι κάρπωσιν λέγει Ξενοφῶν, ἣν οἱ νῦν καρπείαν (Cyr. IV 5, 17); VII 122 παστάδας δὲ Ξενοφῶν ὡς οἱ νῦν ἐξέδρας (Comm. III 8, 9); VI 26 ἔπινον δέ, ὡς οἱ νῦν, τὸ συνέπινον καὶ ποτούς ἐποιοῦντο Ξενοφῶν ἔφη. „οἱ δὲ Μῆδοι καὶ ἔπινον καὶ ἠῶλοῦντο“. (Cyr. IV 5, 7).

¹⁾ Libri variant inter *ι* et *ει*, sed diphthongus vocibus reddenda est etiamsi Bekkerus in edit. Poll. *ι* servavit; nam dubitari non potest quin καθάρειος solum Graccum sit, ut μέγαιος et ἀσφάλειος; idem quadrat ad vocabula καθαρείως et καθαρείότης. Itaque adverbium καθαρείως recte reposuit Dindorfius, cui Saupprius assensus est in Cyr. I 3, 8, ubi in καθαρείως libri omnes conspirant.

²⁾ Sed hac in re falsus est Pollux, quoniam apud Pind. Pyth. III 50 eandem legimus vocem, quamquam dorica forma κοινᾶν adhibita est; nam iure emendationem Boeckhii qui pro κοινῶνι scripsit κοινᾶν editores omnes in textu posuerunt.

Quomodo autem Pollux onomasticum suum conscripserit e tota citandi ratione aliquo modo concludi potest. Cum enim animadvertere liceat eum ex uno loco Xenophonteo idem bis vel etiam ter laudare ¹⁾ diversissimisque locis eosdem adire fontes, veluti in l. I et in l. V Xenophontis libellos de re equestri et de venatione, ita rem egisse videtur, ut levitate quadam usus, cum plurimos scriptores pertractaret, summa quaeque decerperet et annotaret, postea vero occasione data vel arrepta collatis copiis uteretur; etenim absurdum est credere in quoquo libro componendo eosdem scriptores identidem eum perlegisse. Exemplum huius rationis proponam ut mihi videtur luculentum. Pollux habet I 94 *καὶ ὁ Ξενοφῶν σκευὴ κρεμαστὰ καὶ ξύλινα* (Oec. III 12), *Δημοσθένης δὲ καὶ ἀποτριβὴν σκευῶν ὠνόμασεν* et X 13 *ἐφ' ὧν ὁ μὲν Ξενοφῶν σκευὴ ξύλινα καὶ κρεμαστὰ, ὁ δὲ Δημοσθένης ἀποτριβὴν τῶν σκευῶν*. Duobus igitur locis eodem ordine iisdem fere vocabulis Xenophontis Demosthenisque verba una proferuntur ita quidem ut manifestum sit, cum quae antea collegerat et litteris mandaverat in onomasticon transtulisse.

Nimirum hoc rei tractandae modo factum est ut multi errores inter componendum irreperant, qui aut neglegenter scribenti vitio vertendi aut levitati qua singulos scriptores perlegit assignandi sunt. Cum enim III 77 referat *καὶ ἀνδραποδώδης παρὰ Πλάτωνι καὶ ἀνδραποδώδως παρὰ Ξενοφῶντι*, ubi contrarium dicere debuit, quod apud Xenophontem nulla nisi adiectivi forma invenitur, haec nominum inversio merae transcribendi neglegentiae tribuenda est. Eiusdem generis vitium est VII 33 *καὶ χλαμνδοουρίαν δὲ καὶ χλαμνδοποιίαν ὡς ταῦτόν ὄν ἐκάτερον, ἄμφω ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασι Ξενοφῶν λέγει*. Xenophonteum locum reperimus Comm. II 7, 6: *Δημίας δ' ὁ Κολλυτεὺς ἀπὸ χλαμνδοουρίας, Μένων δ' ἀπὸ χλαμνδοποιίας διατρέφονται*. Calamo igitur igitur lapis pro *χλαμνδοποιίας* scripserat *χλαμνδοποιίας*. Cum denique II 14 pronuntiet *Ξενοφῶν δὲ τὴν ἀγήρατον δόξαν*, quamvis

¹⁾ Quantum indagare potui, quindecim loci Xenophontei bis, unus (cf. Xen. REq. I 10 c. Poll. I 190; 191. II 77) ter in onomastico laudatus est.

in Xenophontis loco (Cyr. VIII 7, 22), ad quem sine dubio Pollux spectavit, legamus *τάξιν ἀτριβῆ καὶ ἀγήρατον*, nemo non videt, eum hic obiter auctorem inspexisse et *τάξιν* legisse pro *δόξαν* id quod facillime fieri potuit.

Miram autem confusionem in iis effecit, quae ut Xenophontis attulit in explicanda vi ac notione vocis *πέπλος*.

Comparanda sunt:

Pollux.

VII 50 *πέπλος*· ἔσθημα δ' ἐστὶ διπλοῦν τὴν χρεῖαν, ὡς ἐνδύναί τε καὶ ἐπίβαλέσθαι. καὶ ὅτι μὲν ἐπίβλημά ἐστι... ὅτι δὲ καὶ χιτῶν, ὅταν εἴπη Ξενοφῶν „περικατερορήξατο τὸν ἄνωθεν πέπλον“· παραφαίνει γὰρ τότε καὶ τὰ στήθια.

ὁ δ' αὐτὸς Ξενοφῶν καὶ ἀνδρείον οἶεται φόρημα εἶναι τὸν πέπλον· τὸν γὰρ Ἀρμένιον ἔφη κατασχίσασθαι τοὺς πέπλους.

Xenophon.

Cyr.V 1,6 *περικατερορήξατο* (sc. ἡ Πάνθηια) τὸν ἄνωθεν πέπλον... ἐν τούτῳ δὲ ἐφάνη μὲν αὐτῆς τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ προσώπου, ἐφάνη δὲ ἡ δέρη καὶ αἱ χεῖρες.

Ibid.III 1, 13 *ἐνθα δὴ ὁ μὲν παῖς αὐτοῦ* (sc. τοῦ Ἀρμενίου) ... *περιεσπάσατο τὴν τιάναν καὶ τοὺς πέπλους κατερορήξατο.*

Pollux igitur priore loco nisus demonstrare vult, *πέπλον* interiorem quoque tunicam esse, quod per se quidem verum est, sed e Xenophontis verbis nullo modo colligi potest; nam scriptor ut narrat Pantheam superiore pepli parte discissa faciem collum manus nudas conspiciendas praebuisse, ita de nudatis pectoribus, quae Pollux commemorat quaeque sola sententiam eius comprobarent, ne verbum quidem dicit. Haud felicius alterum tractat locum ex quo quamquam recte concludit, *πέπλον* interdum virilem esse vestem, tamen in intellegendis et reddendis auctoris verbis miris scilicet implicatus est erroribus. Etenim quod a Xenophonte filio adscribitur id Pollux patrem agentem facit; praeterea ne verbis quidem accurate relatis pro *κατερορήξατο* ponit *κατασχίσασθαι* quo vocabulo Xenophon semel tantum (An. VII 1, 16) et longe alia ratione et significatione usus est.

Similem locum deprehendimus VII 70, quo Pollux scribit ὡς Ξενοφῶν ἔφη „καὶ σπολάς ἀντὶ θώρακος“. Haud dubium est quin respexerit An. III 3, 20 καὶ σπολάδες καὶ θώρακες αὐτοῖς ἐπορίσθησαν, quae verba evidenter declarant accurate Xenophontem inter spolades et loricās distinxisse.

Nimirum tales utriusque discrepantiae maiores sunt, quam quae incuriae legendi vel scribendi imputentur; fraudi potius et temeritati eius attribuendae sunt qui opinionem quam de aliqua re animo sibi finxerat speciosis scriptorum nominibus iuvare et commendare studuerit. Quare mirandum non est quod interdum scriptoris verba ad alia et aliena a Xenophontis mente referre eaque prout visum est usurpare non dubitavit; veluti I 134 legimus πέλτη Ἀμαζονική, ὡς φησὶ Ξενοφῶν, παρεοικυῖα κιττοῦ πετάλω, quamquam a Xenophonte An. V 4, 12 non Amazonum peltae sed scuta Mossynoecorum cum folio hederaceo comparantur. Infra eiusdem consuetudinis observandae occasio dabitur.

Quid vero de multis illis verbis iudicemus quae etsi nihil in iis memorabile vel Xenophonti proprium cernitur tamen auctore nominato allata sunt? Sed audiamus ipsum de consilio et ratione qua usus sit in afferendis auctoribus in epistola libri sexti dicentem haec: ἐνίους δὲ τῶν ἀμφιβόλων προσέθηκα τοὺς μαρτύρους, ἵνα τοὺς εἰπόντας εἰδῆς. Sed ut nonnulla depromam exempla, quidnam habet ambigui πράσιμον (Poll. III 127 ὁ αὐτὸς [sc. Ξενοφῶν] δὲ καὶ πράσιμον εἶρηκεν ἐν τῇ Παιδείᾳ [Cyr. IV 5, 42])? Quid ἀνύποπτος (Poll. II 57 καὶ ἀνύποπτος ὡς Ξενοφῶν [Cyr. V 3, 11])? Quid denique χαλκώματα (Poll. X 174 ἐν τῇ Ἀναβάσει Ξενοφῶντος εἰπόντος χαλκώμασι [An. IV 1, 8])? Quae quidem vocabula neque a Xenophonte solo usurpata sunt neque quidquam habent memorabile. Itaque non tam id egisse videtur, ut quam ipse sibi proposuit normam et rationem fontis indicandi diligenter sequeretur, quam ut praeclaris nominibus doctrinam suam et lectionis copiam iactaret.

Omnino autem in laudando Xenophonte neutiquam sibi constitit. Quinque decies librorum titulos adiecit duobus tantum locis (VII 118 et X 16) certo numero subiuncto. Saepe easdem voces Xenophontēas semel iterumque ita attulit ut nomen

auctoris hic opponeret illic celaret.¹⁾ Semel in nominibus quoque erravit: quae enim tamquam Xenophontis habet III 152 *ἐταινίουν τε καὶ προσήεσαν ὡςπερ ἀθλητῆν*, Thucydidi (IV 121, 1) reddenda sunt. Ac certe totum hoc citandi genus inconditum et confusum ex eo ortum est, quod in percurrendis scriptoribus et excerptis eis quae notabilia ei et commoda videbantur non semper annotavit, quo loco et apud quem scriptorem quidque invenerit, sed postea in ipso opere condendo saepe ex memoria nomina addidit ideoque vera miscuit cum falsis.

Sunt denique ut apud alios grammaticos ita apud Pollucem quoque Xenophonti quaedam vindicata, quae frustra in libris quos cognitos habemus quaesiveris. Accurate iam Heilandus de reliquiis Xenophontis commentatus est ZAW 1847 p. 604 sqq.; nuper Sauppium in edit. Xenoph. V p. 239 sqq. de fragmentis Xenophonteis disputavit. Ac prorsus recte uterque iudicavit praeter libros, quos ab eo compositos esse dicit Diogenes Laertius II 6, 13 quique omnes aetatem tulerunt, ne unum quidem a Xenophonte scriptum esse: alia vero quae nomine eius insignita passim apud veteres scriptores reperirentur, sive totas sententias sive singulas locutiones singulaque vocabula, aut lacunosus librorum locis inserenda esse aut errori debere originem. Quod iudicium egregie iis confirmatur quae contemplanda ratione Pollucis observare licuit quippe in qua levitas et cursim peragratae antiquitatis ostentatio non diligentia et veritatis studium cernatur. Quamobrem non dubitabimus, quae a Polluce Xenophonti vindicata neque apud hunc inveniuntur neque ullo modo explicari possunt, potius ab eo abiudicare quam grammatici suspectae auctoritati fidere. Ac sane complura ita sunt comparata, ut quomodo explananda vel quo referenda sint discerni nequeat: quorum in numero habenda sunt haec:

I 112 *ὑπαινίττεται δέ τι τοιοῦτον καὶ τὸ Ξενοφώντειον, τὸ „σπουδάζοντος τοῦ θεοῦ“.*

¹⁾ Exemplo sint Xenophontis verba *ἀμπέλους ἡδυοίνου* (An. VI 4, 6), quae in onomastico I 243 et VI 22 altero loco tacito altero nominato auctore pronuntiantur. Idem factum est Poll. VII 113 et X 129 (Cyr. VI 2, 36); Poll. VII 182 et 200 (Cyr. VIII 2, 5); Poll. VII 70 et I 135 (An. III 3, 20).

I 209 καὶ ἐφεδρεύειν ἐρεῖς, ὡς Ξενοφῶν, εἰ καὶ βιαίότερον.

II 7 γονὴ ἢ γέννησις ὡς Ξενοφῶν.

II 82 Αἰσχίνης δὲ ἀκρόαμα εἶπε καὶ ἀκροατὴν δὲ Ξενοφῶν¹⁾.

II 200 καὶ βεβῶτας ὁ Πλάτων τε καὶ Ξενοφῶν λέγουσιν.

II 244 σπάθη· εἶρηκε τὸ ὄνομα Ξενοφῶν.

III 127 ὠνήτὰ καὶ ὡς Ξενοφῶν πώλημα.

IV 14 ὀλιγόφρων ἢ κατὰ Ξενοφῶντα μικροπρεπής.

VI 31 Ξενοφῶν δὲ βούλιμον.

VI 194 διασκεδάννυσθαι ἢ ὡς Ξενοφῶν διασκίδνασθαι.

VII 64 τὰ θυσανωτὰ παρὰ Ξενοφῶντι.

VII 148 οὗς δὲ σκαπτῆρας καλεῖ Ξενοφῶν, οὗτοί εἰσιν οἱ σκαπανεῖς.

Recensis igitur locis qui nullam interpretationis ansam praebent iam ea subiciantur, quae cum maiore aut minore probalilitate interpretari vel emendare viri docti temptaverunt.

Inprimis memorabilis est Xenophontis et Antiphontis nominum commutatio quam frequentem fuisse exemplis ab Heilando et Sauppio excussis satis demonstratur. Quod ad Pollucem attinet tres loci hoc mendo inquinati sunt:

II 61 εἶρηκε δὲ Ξενοφῶν καὶ οὐδετέρως ἀνάπηρα. Verum tradidit cod. Falkenburgius cuius lectionem secutus Bekkerus restituit Ἀντιφῶν δὲ ἐν τοῖς περὶ ἀληθείας καὶ ἀνάπηρα εἶρηκεν.

VI 143 ἀπαρασκευῶ γνώμη (Bekker. γνώμη inseruit) ἐν τοῖς περὶ ἀληθείας Ξενοφῶν εἶπεν, ἀπαρασκευάστον δὲ ἐν ταῖς ῥητορικαῖς τέχναις. Iam Iungermannus pro Ξενοφῶν proposuit Ἀντιφῶν, quam coniecturam Falkenburgius comprobavit, in quo hic quoque rectum servatum est.

VIII 28 καὶ μεσεγγύημα μὲν Ξενοφῶν. Heilandus probabilitatis quadam specie etiam hoc loco Ἀντιφῶν legendum esse coniecit²⁾.

¹⁾ Bekkerus in edit. dedit Αἰσχίνης δὲ ὁ ῥήτωρ καὶ ἀκρόαμα εἶρηκεν, ὥσπερ καὶ Ξενοφῶν e codice quodam ut videtur, cum ubi a codicibus destitutus suam secutus est opinionem quid vulgo legatur commemorare soleat, hic autem nihil margini adscripserit.

²⁾ Heil. p. 605 fortasse recte suspicatus est, locutionem τῷ κέντρῳ ἐξαιμάσσειν non quod Pollux II 215 praedicat Antiphontis esse, sed

Similiter in nominibus Pollux erravit III 77 et III 152 de quo vide quae supra p. 8 et p. 11 sq. dicta sunt.

VI 14 βίχος, κράδισος, ὡς Ξενοφῶν, κεράμιον. Vocabulum κράδισος quia ignotum est vel corruptum alii cum Kühnio in κέρας mutandum putant, alii Xenophontis nomen ad βίχος referunt. In κράδισος vitium latere mihi cum Heilando persuasum est, qui haud improbabiler Xenophontis nomine ad κεράμιον relato pro κράδισος scripsit κεράμιος et βίχος cum hac voce coniunxit.

Quae denique Poll. II 97 sunt παρὰ δὲ Ξενοφῶντι καὶ ἀναχαίνειν καὶ παρ' Ἀριστοφάνει, e textu removenda videntur, quia tantae sunt in libris turbae ut vix dubium esse possit quin librarii potius quam ipsius Pollucis sit error. Cfr. Heil. p. 612.

II.

Pervenimus ad alteram commentationis partem quae in contemplandis locis onomastici eis versatur quibus Pollux quasi plena manu e Xenophonte hausit et complures deinceps sententias, interdum etiam totas fere paragraphos in opus suum recepit: quam excerpenti compilandique rationem in Xenophontis de re equestri et de venatione libellos cadere iam supra memoratum est. Nimirum hi commentarii, magna rerum peritia composita et diligenti eorum explicatione, quae ipse scriptor observaverat aut ab aliis didicerat, excellentia, paratas Polluci copias praebuerunt quas vel integras vel paululum mutatas suas faceret. Ac mihi quidem verisimile est eum commodissimis his

potius e Xen. Cyr. VII 1, 29 desumptam. Quodsi idem iudicat de Poll. IV 9 Ἀντιφῶν δὲ ἐπὶ τοῦτον καὶ ἀγνωμοσύνην λέγει et V 145 Ἀντιφῶν δὲ καὶ ἀγνώμων λέγει, neutiquam ei assentior, quod talia quilibet dicere potest et similia de eodem Antiphonte Pollux animadvertit IV 9 et V 141.

subsidiis commotum esse, ut recedens a solito dicendi genere fusius pleniusque explanaret quae parva vel nulla opera adhibita e genuinis fontibus promere licuit; ascendit enim in his onomastici particulis ab exili nominum locutionumque enumeratione qua plerumque contentus fuit ad latiore praceptorum enarrationem. Sed ut in toto fere opere ea componendi ratione usus est, ut ex compluribus simul scriptoribus sua mutuaretur, sic hic quoque non unius auctoris vestigia pressit, sed unum alterumque praeterea consuluit, quamvis facile intellegatur Xenophontem eum quasi ducem secutum esse. Nam ut primum loquar de enarratione nominum et rerum ad artem venandi pertinentium quam in quinto libro ab initio usque ad paragraphum octogesimam quintam instituit, tota haec disputatio ita procedit, ut vix ulla pars a praecipis et vocibus Xenophonteis destituta sit. Compluribus autem locis ita ad Xenophontis doctrinam se applicavit, ut sententias eius per totas paragraphos continuatas iisdem verbis exceptis paucissimis repeteret (veluti de canum virtutibus quae Pollux §§ 57, 58, 59 explicat, e Xen. Cyneg. IV 1, 2 fluxerunt; item § 69 sq. de leporum forma et artibus e Cyneg. V 30 exponit; cf. praeterea Poll. V 23—25 cum Cyneg. X 10—18 ubi fere eadem de aprorum venatione uterque praecipit). Iam vero quibus praeter Xenophontem in hac particula conscribenda usus sit subsidiis anquirendum est. Aliquam sine dubio utilitatem ei praestitit Aristoteles philosophorum eruditissimus, ad quem quater in hac libri quinti parte provocat; atque eius historiam animalium ipsum Pollucem perlegisse et compilasse Alth. p. 33 luculentis exemplis demonstravit neque Rhodius negavit (cf. p. 84). Sed pleniore manu ex aliis praeterea scriptoris libello Xenophontei simili ea sumpsit quae aut aliter apud Xenophontem leguntur aut omnino desunt. Sic exempli causa de cervis ubera catulis sugenda praebentibus Cyneg. IX 3 haec legimus: *Κατακλίναςαι δὲ καὶ γάλα δοῦσαι καὶ διασκεπάμεναι μὴ ὀρῶνται ὑπὸ τινος, φυλάττει τὸν ἑαυτῆς ἐκάστη ἀπελθοῦσα εἰς τὸ ἀντιπέρας. Aliena ab his narrat Poll. V 78 ἡ μὲν μήτηρ ἑαυτὴν καταβαλοῦσα θηλάζει τὸ βρέφος, ὃ δὲ πατὴρ ἀποθεν φυλάττει καὶ πρὸς τὸν προσελθόντα ὑπερμαχεῖ. Quae aliunde ducta esse apparet. Eodem modo Pollux saepe narrationi e Xenophonte deri-*

vatae additamenta intermiscuit quae manifesto alius fontis usum prodant, veluti in fine § 56, ubi iis quae de ornatu canum e Cyneg. I 7 transscripsit ex alio scriptore tegumenti descriptionem subiecit, quo canes venatici contra ictus morsusque ferarum defenduntur. Facile aliquis suspicari possit Arriani *Κυνηγετικόν* compilatum esse, praesertim cum constet Pollucem hunc scriptorem non solum non ignorasse, verum etiam aliis locis excerptisse (cf. p. 6 annot. 2). Sed ut ex iis quae interdum apud utrumque eodem modo leguntur colligi non potest ex Arriano Pollucem hausisse, quod eundem uterque auctorem adiit, ita certa extant indicia quae huic suspicioni repugnent: quae enim apud Arrianum a Xenophontis praeceptis discedunt quaeque etiam a Polluce tractantur, saepe inter se tam diversa sunt, ut mihi quidem persuasum sit hunc Arriani libellum in eorum numero non fuisse qui ab eo inspecti sunt (cf. Poll. V 54 cum Arrian. c. 25 sq., ubi de aetate qua canes ad venandum educendi sint aliter ab utroque praecipitur; item a Polluce abhorrent quae Arrian. V 7 et VI 1 de canibus narrat). Itaque fatendum est nondum dignosci potuisse quem praecipue scriptorem praeter Xenophontem in usum convertisset.

Certius de illius partis fontibus diiudicare possumus quae est de re equestri (Poll. I 181—220). Nam praeter Xenophontis de re equestri commentationem quam permultis locis presse secutus est etiam e commentario ad hunc libellum in epistola decima his verbis commemorato: *ἐνέτυχόν ποτε βιβλίῳ τὸν Ξενοφῶντος Ἰππικὸν ἐξηγησθαι λέγοντι* assumpsisse quaedam putandus est. Alth. p. 26 huc referendum opinatur quae ad § 187 ante Bekkerum iam Jungermannus e cod. Falkenb. annotavit; fortasse etiam quae vocis Xenophontae *ὑποβιβάζεσθαι* (REq. VI 16) explicatio apud Poll. I 213 invenitur *ἔστι δὲ τοῦτο* (sc. *τὸ ὑποβιβάζεσθαι*) *δυστάντα τὰ σκέλη ἐγκαθίζειν τε καὶ ταπεινοῦν ἑαυτόν, ὥστε εὐπετῶς ἀναβαίνειν τὸν ἵππία* huic commentario tribuenda est; sed ab hoc quae mutuatus sit Pollux vix cum veri aliqua specie divinare licet, cum aliunde nil de eo compertum habeamus.

Libellum praeterea Xenophonteum qui est inscriptus *Ἰππαρχικὸς* a grammatico perlectum et nonnunquam adhibitum esse item Althausius monuit; sed paucula tantum Pollux delibavit:

quantum enim investigare potui tribus locis hunc librum in-
spexisse videtur (cf. Poll. I 196 *τειχίον ὑπερακρίσαι* c. Hipp.
VI 5 *τειχία ὑπερακρίζειν*; Poll. I 214 *σχέδην ἰππάζεσθαι* c.
Hipp. III 4 *σχέδην διελαύνειν*; Poll. I 214 *ἀνεῖναι τὸν ἵππον*
c. Hipp. III 2 *ἀνιέναι τοὺς ἵππους*).

Sed cum Pollux in multis a Xenophontis doctrina discedat,
alia ab hoc allata praetermittat, complura de quibus nihil in
Xenophonteo libello dictum est referat, eum ut in libri quinti
commentario de re venatoria sic hic quoque alium scriptorem
fusius pleniusque exscripsisse luce clarjus est. Quis autem is
fuerit nunc magna cum probabilitate vel potius evidentia con-
tendi potest. Iam Schneiderus ¹⁾ et Curerius ²⁾ de Simone
Atheniensi ³⁾ cogitaverunt ad quem quinquies in onomastico pro-
vocatum est (I 190. 194. 198. 204. II 69), quemque de eadem
materia iam ante Xenophontem commentatum esse ipsa huius
scriptoris verba REq. I 1 docent: *Συνέγραψε μὲν οὖν Σίμων*
περὶ ἰππικῆς. Et egregie horum doctorum virorum confirmata
est opinio ipsius Simonis de re equestri libri particula (*περὶ*
εἶδους καὶ ἐκλογῆς ἵππων), quam in Cantabrigiensi Hippia-
trorum codice inventam Ch. Darembergius in libro, *Notices*
et extraits des manuscrits médicaux (Paris 1853) p. 169 sq.
edidit, unde repetivit Blassius in ea quam modo annotavi disser-
tatione. Etenim quantum conveniat inter Pollucis narrationem
et Simonis, cognoscere iam possumus exiguum huius fragmentum
cum illo comparantes: sed haec comparatio cum longius nos
abduceret in duobus subsistam exemplis:

<p>Sim. <i>Δοκεῖ δέ μοι ὁμῶς</i> [<i>χαίτη</i>] ⁴⁾ <i>ἥτις ὁμόχρως ἐστὶν</i> <i>αὐτῇ ἑαυτῇ ὅλη καὶ εὐθριξ</i> <i>μάλιστα ἀρίστη εἶναι . . .</i></p>	<p>Poll. I 189 praebet <i>χαίτη εὐ-</i> <i>θριξ</i> et 216 <i>ἀμείνων δὲ ἡ</i> <i>ὁμόχρως χαίτη καὶ εὐθριξ</i>.</p>
--	---

¹⁾ Cf. quae Schneid. passim in annott. ad Xen. commemoravit.

²⁾ Du commandement de la Cavalerie et de l'Equitation: deux livres de Xenophon traduits par un officier d'Artillerie à cheval. Paris.

³⁾ De Simone Fr. Blassius in libro miscellaneo ab societate phil. Bonnensi edito Bonnae 1864 p. 49 sqq. explicata disputavit.

⁴⁾ A Blassio e Polluce inserta sunt quae uncis inclusi.

Id. τὴν δὲ διάστασιν τοῖν
σκελοῖν ἐχέτω ὡς μεγίστην
[ὑπάρξει γὰρ αὐτῷ διὰ πλεί-
στον τὰ σκέλη ὀίπτειν].

Id. I 193 κακός¹⁾ δέ, εἰ τὴν
διάστασιν ἔχει τῶν σκελοῖν
ὡς μεγίστην· ὑπάρξει γὰρ
αὐτῷ Σίμων λέγει διὰ πλεί-
στον τὰ σκέλη ὀίπτειν.

Ipsa quoque Xenophon Simonis hunc librum in simili argu-
mento versantem in conscribendo suo scripto diligentissime iam
adhibuit, quod quomodo fecerit his verbis declarat I 1:
Ἡμεῖς γε μέντοι ὅσοις συνετύχομεν ταῦτα γρόντες ἐκείνῳ
(sc. τῷ Σίμωνι), οὐκ ἐξαλείψομεν ἐκ τῶν ἡμετέρων
καὶ ὅσα δὴ παρέλιπεν, ἡμεῖς πειρασόμεθα δηλῶσαι. Quae
quidem ratio quaestionem quid quoque loco Simoni, quid Xeno-
phonti Pollux debeat difficiliorem reddit, quia facile fieri potest,
ut ea quae leviter mutata aut brevius fusiusve exposita Xeno-
phontis sententias exprimere videntur, non huic assignanda, sed
potius integra e Simone manasse putanda sint.

Polluce ipso teste haec Simonis sunt: Poll. I 194 καὶ
τοῦτο δὲ Σίμωνος εὐδρομος δὲ ἵππος ὁ ὀλίγον αἰρών ἀπὸ
τῆς γῆς ἐν τῷ τρέχειν τὰ σκέλη. Tum I 198 ἀποδεέστε-
ρος Σίμωνος τὸ ὄνομα. Sed alia quoque in hac onomastici
parte vel certo vel probabiliter illi imputari possunt de quibus
paucis disserere liceat.

Initio capitis secundi Xenophon verbis ὅπως γε μὴν δεῖ
πωλεῦειν οὐ²⁾ δοκεῖ ἡμῖν γραπτέον pronuntiat, se nihil de
pullo equino erudiendo dicturum esse, neque quidquam in
sequentibus de hac re docet. Iam cum Pollux quomodo pullus
ad equitandum praeparetur, I 203 sq. plenius explicet cumque
in locutione τὸν ἵππον πλαγιαζέτω Simonis auctoritate nitatur,
pro certo affirmare ausim, verba τὸ μὲν δὴ προῶτον κτλ. usque
ad ἐφ' ἑκατέραν τὴν γνάθον quamvis soluto ordine e Simone
transscripta esse³⁾. Etiam quae praecedunt de equo fricando

¹⁾ Κακός corruptum esse recte animadvertit Blassius.

²⁾ Libri omittunt particulam negativam quam Xenophonti resti-
tuendam esse primus Curerius vidit; ego Cobetum (cf. NL p. 783) et
Dindorf. secutus sum; Curerius et Sauppium μὴ post ἡμῖν addiderunt.

³⁾ Animadvertendum est Pollucem hic voce ἐπιβάτης equitem
significare; Xenophon semper dicit ἀναβάτης.

et purgando inde a verbis *οπόταν δὲ ψήξει τὸν ἵππον* cum et re et verbis longe ab iis quae Xenoph. VI 1 sqq. praecepit abhorreant iure Schneiderus Simoni tribuere videtur. Idem omnia quae a Polluce I 215 de ratione in equo sedendi et iaculandi multo fusius et copiosius afferuntur quam a Xenophonte (REq. VII 5) ea probabilitatis specie Simonis esse coniecit quae possumus in his rebus contenti esse¹⁾. Quae vero § 217 de remedio quo equarum vincatur fastidium mulorum narrata sunt, item Simonea esse suspicantur; sed valde de hoc loco dubito, quod idem etiam aliunde atque e Simone potuit Polluci notum esse²⁾.

De singulis scilicet propter miseram Simonei libri conditionem vix unquam inter omnes conveniet: hoc vero extra dubitationem positum est in hac Pollucei operis particula complura etiam latere Simonis praecepta.

Sed ut ad propositum redeamus curiosius iam in eos inquiramus locos, quos grammaticus procul dubio e Xenophontis de re equestri et de venatione libellis mutuatus est. Ac statim dicam ex hoc fonte eum ita hausisse, ut auctoris sententias vel integras describeret vel in brevius contraheret vel quod multo frequentius factum est in aliam formam redigeret dilatatas additamentis undecunque congestis, complura quoque perverteret verbis auctoris veteris non semper intellectis.

Nimirum ex hac arcta necessitudine ac ratione aliquis fructus redundare potest ad veram utriusque scriptoris manum restituendam. Etenim quaecunque e Xenophonte fluxerunt, pro instrumento satis utili haberi queunt quo quis in constituenda lectione Xenophontea uti possit; pariter Xenophontis locorum comparatio ipsis Pollucis verbis nonnunquam affert medicinam. Reputes velim haec: REq. IV 4 ubi Xenophon locum etiam extra stabulum quo equus post prandium eductus destringitur silicibus sterni iubet, haec verba in libris tradita sunt: *ὡς (ὡδε*

¹⁾ Curerius ad Xen. REq. VII 5 annotat haec: „Ce précepte en soi est bon, mais la raison qu'en donne ici Xénophon peut paraître faible: peut-être n'est qu'une addition à ce qu'en avait dit Simon'.

²⁾ Similem narrationem apud alios quoque scriptores legimus; cf. Aristot. H. A. VI 13. Aeliani H. A. II 10. XII 16. Iam Sophocles in fragmento ab Aeliano H. A. XI 18 servato (Dind. 587. 588) hunc equas tendendi morem descripsit.

correxerunt Dind.) δ' ἂν αὖ ὁ ἕξω σταθμὸς βέλτιστος εἴη καὶ τοὺς πόδας κατευρύνει εἰ λίθων τρογγύλων ἀμφιτόμων ὅσων μναϊαίους (Stephan. emendavit ὅσων μναίων) ἀμάξας τέτταρας καὶ πέντε χύδην καταβάλλοι, περιχιλώσας (vel περιχλωσας) σιδήρω, ὡς ἂν μὴ σκεδαννύονται. Praeter ea quae Dind. et Steph. correxerunt plura alia vitia in verbis inesse patet; sed videamus singula. Primum quidem *κατευρύνειν* i. e. dilatare hic locum habere non potest; similiter *ἀμφιτόμων* absurdam efficit sententiam, quoniam fieri non potest quin pedes equorum summum capiant detrimentum, si lapidibus utrimque secantibus insistunt; denique vocem *περιχιλώσας* quippe quae significet ‚abunde pascere‘ perperam hoc loco legi manifestum est. Iam si Pollucem consuluerimus, excerpti ei haec codicem minus corruptum quam quibus nunc utimur praesto fuisse cognoscemus. Praebet enim I, 200 sq. εἰ δὲ καὶ ἐν τῷ σταθμῷ καταβάλλοι λίθους μναϊαίους ἀμφιδόχμους, περιχειλώσας σιδήρω, ὡς Ξενοφῶν ἔφη, τούτῳ τῷ ἔθει τῷ πρὸς αὐτοὺς στερεοῖ καὶ κρατύνει [sic scribimus pro *καρτερύνει* cum cod. Parisino altero (B) et cod. Palatino (C)] τοὺς πόδας. Itaque pro *κατευρύνειν* legit *κρατύνειν* quo nihil aptius esse potest; pro *ἀμφιτόμων* in Pollucis libris commode legitur *ἀμφιδόχμων*; diphthongo denique posita *περιχειλώσας* perhibetur quod unice verum est: quae Pollucea vocabula si in textu reponuntur uti a viris doctis factum est, ab omni ambiguitate et offensione vacat Xenophonte oratio. Eodem modo Cyneg. X 12 ἐν πάλῃ pro *ἐμπαλιν* e Polluce restitutum est, qui V 23 ubi de statu venatoris aprum venabulo excipientis praecepit veram lectionem servavit. REq. VII 10 nunc secundum Poll. I 197 *κουφαγωγότερος* legitur pro *κουφαγωγότερος* quae est scriptura librorum.

Sed Pollucis quoque verba librariorum negligentia corrupta Xenophonte adhibito interdum sanata sunt. Sic Poll. I 206 *ἀμιγέστερα* vitio inquinatum est; nil certius quam e Xenophonte REq. VIII 9 corrigendum esse *ἀμισέστερα*. Neque minus recte Bekkerus quae libri Poll. I 194 mendose tradunt *ἐλεύθερος, ἐθειλουργός* (sc. ὁ ἵππος), Xen. REq. X 17 secutus mutavit in *ἐλευθέριος, ἐθειλουργός*.

Ex his iam apparet quam propinqua inter Pollucis Xeno-

phontisque doctrinam intercedat necessitudo, quae tamen plurimum in iis locis cernitur quibus Xenophontea narratio iisdem verbis repetitis expressa est. Iuvat huius generis exempla compluscula expromere et utriusque scriptoris verba iuxta posita comparare:

Xenophon.

REq. I 11 η δ' αὖ ὑψηλὴ ἀκρωμία τῶ τε ἀναβάτη ἀσφαλεστέραν τὴν ἕδραν καὶ τοῖς ὄμοις (καὶ τῶ σώματι¹⁾) ἰσχυροτέραν τὴν πρόσφυσιν παρέχεται.

Ibid. V 5 τῶν δ' ἐν τῇ ῥάχει τριχῶν ἄλλω μὲν ὄργάνω οὐδενὶ δεῖ ἀπτεσθαι, ταῖς δὲ χερσὶ τρίβειν καὶ ἀπαλύνειν ἤπερ φύσει κέκλινται· ἤκιστα γὰρ ἂν βλάπτοι τὴν ἕδραν τοῦ ἵππου.

Ibid. V 1 πρῶτον μὲν τοίνυν τῆς ἐπιφατνιδίας φορβειᾶς ἐπίστασθαι αὐτὸν δεῖ μήποτε τὸ ἄμμα ποιεῖσθαι ἐνθαπερ ἢ κορυφαία περιτίθεται.

Ibid. X 10 ὑγρὸν (sc. τοῦ χαλινῶ) μὲν γὰρ ἔστιν ὅταν οἱ ἄξονες εὐρείας καὶ λείας

Pollux.

I 189 ἀκρωμία ὑψηλά, τῶ τε ἀναβάτη ἀσφαλεστέραν τὴν ἕδραν καὶ τοῖς ὄμοις ἰσχυροτέραν τὴν πρόσφυσιν παρέχοντα.

Ibid. 200 τῶν δ' ἐν τῇ ῥάχει τριχῶν ἄλλω μὲν ὄργάνω μὴ προσαπτέσθω, ταῖς δὲ χερσὶ τρίβων καὶ ἀπαλύνων, ἤπερ φύσει κέκλινται, ἤκιστ' ἂν βλάπτοι τὴν ἕδραν τοῦ ἵππου.

Ibid. 201 τῆς δὲ ἐπιφατνιδίας φορβειᾶς μὴ ποιεῖτω τὸ ἄμμα ἐνθα ἢ κορυφαία περιτίθεται.

Ibid. 208 οὔτοι (sc. οἱ ὑγροὶ χαλινοὶ) δὲ εὐρείας καὶ λείας ἔχουσι τὰς συμβολὰς ὡς ῥα-

¹⁾ Verba καὶ τῶ σώματι nimis languent; comparatio Pollucis et scriptoris Hippiatricorum (cf. annott. Schneid.) demonstrat, a male sedula manu' ea adiecta esse, quamobrem iure a Dind. e textu remota sunt.

ἔχουσι τὰς συμβολὰς ὡς ῥα-
δίως κάμπτεσθαι, καὶ πάντα
δὲ ὅποσα περιτίθεται περὶ
τοὺς ἄξονας, ἦν εὐρύστομα
ἢ καὶ μὴ σύμπυκνα, ὑγρό-
τερά ἐστίν.

Cyneg. III 7 φαῦλαι (sc.
κύνες) δὲ αἱ οὐκ ἀπαλλαττό-
μεναι ἐκ τῶν τριμμῶν.

Ibid. IV 6 εὐτριχες (sc.
κύνες) δέ, ἐὰν ἔχουσι λεπτήν
καὶ πυκνήν καὶ μαλακὴν τὴν
τριχα.

Ibid. V 30 ἔχει (sc. ὁ λαγῶς)
γὰρ κεφαλὴν κούφην, μικράν,
κατωφερῆ, [στενὴν ἐκ τοῦ
ἔμπροσθεν] ²⁾, τράχηλον [λεπ-
τόν, περιφερῆ], οὐ σκληρόν,
μῆκος ἱκανόν, ὠμοπλάτας
ὀρθάς, ἀσυνδέτους ἄνωθεν,
σκέλη τὰ ἐπ' αὐτῶν ἑλαφρά,
σύγκωλα, στήθος οὐ βαρῦ-
τονον, πλευράς ἑλαφράς,
συμμέτρους, ὀσφῦν περιφερῆ,
κωλῆν σαρκώδη, λαγόνας
ὑγράς, λαγαράς ἱκανῶς, ἰσχία
στρογγύλα, πλήρη κύκλω,

δίως κάμπτεσθαι. καὶ πάντα
ὅσα περιτίθεται περὶ τὸ
στόμα¹⁾, εὐρύστομα καὶ οὐ
σύμπυκνα.

Poll. V 64 vitiosas canes ait
esse οὐκ ἀπαλλαττομένας ἐκ
τῶν τριμμῶν.

Ibid. 59 εὐτριχες δ' ἔστων,
καὶ τὰ τριχώματα αὐτοῖς θα-
συνέσθω λεπτῇ καὶ μαλακῇ
καὶ πυκνῇ τῇ τριχί.

Ibid. 69 sq. κεφαλὴν ἔχει
μικράν ἑλαφρὰν κατωφερῆ,
εἰς στενὸν καταλήγουσαν,
ὡτα ὑψηλά, τράχηλον στενὸν
στρογγύλον ὑγρὸν ἐπιμήκη,
ὠμοπλάτας ὀρθάς, ἄνωθεν
ἀσυνδέτους, σκέλη τὰ πρόσ-
θεν ἑλαφρὰ σύγκωλα, στήθος
οὐ σαρκῶδες, πλευράς οὐ βα-
ρείας οὐδὲ ἀσυνμέτρους,
κωλῆνα σαρκώδη, λαγόνας
ὑγράς, ἰσχία μεγάλα στρογ-
γύλα εὐσαρκα, οὐ συνεστη-
κότα, μηροὺς βραχεῖς³⁾ εὐ-

¹⁾ Male Pollux profert περὶ τὸ στόμα ubi Xenophon erudite dicit
περὶ τοὺς ἄξονας; fortasse scribendum est περὶ τὰ στόμια quod pro-
pius ad rectum accedit.

²⁾ Verba uncis inclusa a Xenophonte abiudicanda censeo de
quibus vide, quae infra p. 31. disserui.

³⁾ Manifesto βραχεῖς μηροί falso lepori attribuuntur; sed cave
credas, aliqua mutatione veram scriptoris manum restituendam esse;
immo Pollux, cum apud Xenophontem pro μακροὺς obiter legisset
μικροὺς synonymo posito scripsit βραχεῖς.

ἄνωθεν δὲ ὡς χρῆ διεστῶτα
 μηρὸν μακρὸν, εὐπαγεῖς,
 ἕξωθεν μὲν ἐπιτεταμένους,
 ἔνδοθεν δὲ οὐκ ὀγκώδεις,
 ὑποκόλια μακρὰ, στιφρὰ,
 πόδας τοὺς πρόσθεν ἄκρως
 ὑγροὺς, στενοὺς, ὀρθοὺς, τοὺς
 δὲ ὀπίσθεν στερεοὺς, πλατεῖς,
 πάντας δὲ οὐδενὸς τραχέος
 φροντίζοντας, σκέλη τὰ ὀπίσ-
 θεν μείζω πολὺ τῶν ἔμ-
 προσθεν.

παγεῖς¹⁾ μυῶδεις, οὐκ ὀγκώ-
 δεις τὰ ἔνδον²⁾, ὑποκόλια
 μακρὰ καὶ στιφρὰ, πόδας
 τοὺς πρόσθεν στενοὺς καὶ
 μακροὺς, τοὺς ὀπίσθεν στε-
 ρεοὺς καὶ πλατεῖς, σκέλη πολὺ
 ἐλάττω τῶ μήκει τὰ πρόσθεν
 παρὰ τὰ ὀπίσθεν.

Videmus igitur Pollucem Xenophonteam narrationem hic ita in usum suum convertisse, ut Xenophontis vestigia premeret et verba eius accuratissime exprimeret nisi quod singulae interdum voces paululum detortae vel aliis redditae vel omnino omissae sunt. Multo autem maior eorum locorum numerus est, in quibus quamquam eadem aut similia ab utroque praecipuntur, in verbis tamen vel in ordine quo collocantur magna cernitur diversitas. Nonnulla in medio ponam exempla:

Xenophon.

REq. III 7 ἔστι δὲ ταῦτα,
 τάφρους διαπηδᾶν, τειχία
 ὑπερβαίνειν, ἐπ' ὄχθους ἀνο-
 ροῦειν, ἀπ' ὄχθων καθάλλε-
 σθαι καὶ πρὸς ἀναντες δε
 καὶ κατὰ πρᾶνοῦς καὶ πλά-
 για ἐλαύνοντα πείραν λαμ-
 βάνειν.

Pollux.

I 196 μεμελητηκῶς καὶ
 πρὸς ἀναντες ἀναθεῖν καὶ
 πρὸς κάταντες καταδραμεῖν,
 καὶ τειχίον ὑπερακρίσαι καὶ
 τάφρον ὑπερπηδῆσαι, καὶ χα-
 ράδραν διαλέσθαι καὶ ποτα-
 μὸν περᾶσαι, καὶ ἐπ' ὄχθους
 ἀναθρόσκειν, καὶ ἀπ' ὄχθων
 καθάλλεσθαι.

¹⁾ Sic legendum censeo pro εὐπαγεῖς codice Parisino (A) adiutus; atque ita dederunt etiam Dindorfius et Saupprius in edit. Xenophontis, apud quem libri eandem formam praebent mendosam.

²⁾ Schneiderus monuit τὰ ἔνδον cum οὐκ ὀγκώδεις coniungendum esse; quae observatio quam vera sit e Xenophonte patescit. Nihilominus in edit. Bekker. falso distinctum est οὐκ ὀγκώδεις, τὰ ἔνδον ὑποκόλια.

Ibid. X 8 ὅποιοι δ' ἂν ὦσι χαλινοί, πάντες ὑγροὶ ἔστων. τὸν μὲν γὰρ σκληρόν, ὅπῃ ἂν ὁ ἵππος λάβῃ, ὅλον ἔχει πρὸς ταῖς γνάθοις· ὥσπερ καὶ ὀβελίσκον, ὁπόθεν ἂν τις λάβῃ, ὅλον αἶρει. ὁ δὲ ἕτερος ὥσπερ ἢ ἄλυσις ποιεῖ.

Cyneg. V 5 τοῦ δὲ μετοπόρου καθαρά· ὅσα γὰρ ἢ γῆ φέρει, τὰ μὲν ἡμέρα συγκεκόμισται, τὰ δὲ ἄγρια γῆρα διαλέλνται· ὥστε οὐ παραλυποῦσι τῶν καρπῶν αἱ ὄσμαι εἰς ταῦτ' αὐτὰ φερόμεναι.

Ibid. V 10 κατακλίνεται (sc. ὁ λαγῶς) δὲ ὑποθεῖς τὰ ὑποκόλια ὑπὸ τὰς λαγῶνας, τὰ δὲ πρόσθεν σκέλη τὰ πλείστα συνθεῖς καὶ ἐκτείνας, ἐπ' ἄκρους δὲ τοὺς πόδας τὴν γένυν καταθεῖς . . .

Ibid. V 11 καὶ ὅταν μὲν ἐγρηγόρη, καταμύει τὰ βλέφαρα, ὅταν δὲ καθείδῃ, τὰ μὲν βλέφαρα ἀναπέπταται ἀκίνητα, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ ἀτρέμας ἔχουσι· τοὺς δὲ μυκτῆρας, ὅταν μὲν εὐδῇ, κινεῖ πυκνά, ὅταν δὲ μίγῃ, ἥττον.

Ibid. 207 διὰ τοῦτο τοῖς θυμοειδέσιν οὐκ ἐμβλητέον σκληροὺς χαλινούς (ἀναλαμβάνουσι γὰρ αὐτοὺς εἰς τὸ στόμα ὥσπερ ὀβελίσκους εὐπαγεῖς ὄντας) ἀλλὰ ὑγρούς, ἵνα οὐ ἂν ὁ ἵππος προσάπτηται, τὸ λοιπὸν κάμπτηται ὥσπερ ἄλυσις.

V 50 τὸ δὲ μετόπωρον ἐγγυτάτω μὲν ἔστι τῇ κράδει πρὸς τὸ ἔαρ, οὔτε δὲ αἱ ἀπὸ τῶν ἀνθέων ἀπόρροιαὶ οὐθ' αἱ ἀπὸ τῶν ἤδη συγκεκομισμένων καρπῶν ἐφ' ἑαυτὰς ἔλκουσι τὰς ῥίνας τῶν κυνῶν.

Ibid. 72 τὸν δὲ ὕπνον ποιεῖται καὶ τὴν ἀνάπαυλαν ὑποθεῖς μὲν εἰς τὰς λαγῶνας τὰ ὀπισθεν σκέλη, τὰ δὲ πρόσω κῶλα προτείνας· τε καὶ συνθεῖς, καὶ τὴν κεφαλὴν καταθεῖς κατ' αὐτῶν.

Ibid. 72 ἀλλ' ἢν καταμύη τε καὶ τὰς ῥίνας ἀκινήτους ἔχῃ, καθεύδει μὲν οὐ, καμῶν δ' ἴσως ἀναπαύεται· ἢν δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀναπεπταμένοις ἀτρεμίζῃ καὶ τὰς ῥίνας ὑποκινῶν ἐκπνέῃ θαμινά, ὕπνος αὐτὸν ἀκριβῆς ἔχει.

Supersedeo hic omnia eiusmodi exempla transscribere; qui plura volet conferat Poll. I 204 c. Xen. REq. VII 16; I 206 c. REq. VIII 9; Poll. V 18 c. Cyneg. VI 17; V 69 c. Cyneg. V 26.

Multis igitur locis utriusque scriptoris oratio verbis discrepat, sententiis congruit. Contra hic quoque (cf. p. 10) deprehendimus locutiones Xenophonticas quas Pollux prorsus alio sententiarum nexu positas et ad alias res relates usurpavit. Ut uno exemplo utar, quod Xenophon REq. I 8 de cervice equi praedicavit *λαγαρός δὲ εἶη τὰ κατὰ τὴν συγκαμπὴν* Pollux ad genu retulit I 188: *γόνον λαγαρόν πρὸς τὴν συγκαμπὴν*.

Ceterum nonnunquam contentus erat pleniorē et fusiorē Xenophontis enarrationem circumcisam reddere et decurtatam. Exemplis probabimus quae diximus:

Xenophon.

REq. VIII 10 *ἀγαθὴ ἄσκησις καὶ ἦν δύο ἵπποτα συνθεμένω ὁ μὲν φεύγη ἐπὶ τοῦ ἵππου παντοῖα χωρία, καὶ τὸ δόρυ εἰς τοῦπισθεν μεταβαλλόμενος ὑποχωρῆ, ὁ δὲ διώκη, ἐσφαιρωμένα τε ἔχων ἀκόντια καὶ δόρυ ὡσαύτως πεπραγματευμένον. καὶ ὅπου μὲν ἂν εἰς ἀκόντιον ἀφικνῆται, ἀκοντίζη τὸν φεύγοντα τοῖς σφαιρωτοῖς· ὅπου δ' ἂν εἰς δόρατος πληγὴν, παίη τὸν ἀλισκόμενον. ἀγαθὸν δὲ κἂν ποτε συμπέσωσιν, ἐλκύσαντα ἐφ' ἑαυτὸν τὸν πολέμιον ἐξαίφνης ἀπῶσαι· τοῦτο γὰρ καταβλητικόν.*

Ibid. XI 1 sq. *Ἦν δέ τις ἄρα βουληθῆ καὶ πομπικῶ*

Pollux.

I 212 *ἐὰν μιλετᾶς ἀφ' ἵππου τὰ στρατιωτικὰ ἀντιπύσον ἑτέροις, ἀκοντίοις ἐσφαιρωμένοις κέχρησο καὶ δόρατι ὁμοίως πεπραγματευμένω σφαιρωτῶ, ὥστε εἶναι τὴν πληγὴν ἀοινη. καλὸν δὲ λαβόμενον τοῦ ἀντιπάλου καὶ ἐλκύσαντα ἐφ' ἑαυτὸν, ἀφνω ἀφεῖναι· τὸ γὰρ τοιοῦτον καταπληκτικὸν καὶ ἰ) καταβλητικόν.*

Ibid. 211 ὁ δὲ πομπικὸς ἵππος ἐχέτω ψυχὴν μεγαλά-

1) Non cum Schneidero crediderim ex ampliore Xenophontis libro verba *καταπληκτικὸν καὶ fluxisse*, quippe quae prorsus sint supervacanea; immo ex dittographia sunt ut commode annotavit Dindorfius.

καὶ μετεώρω καὶ λαμπρῶ ἵππῳ χρῆσασθαι, οὐ μάλα μὲν τὰ τοιαῦτα ἐκ παντὸς ἵππου γίγνεται, ἀλλὰ δεῖ ὑπάρξει αὐτῷ καὶ τὴν ψυχὴν μεγαλόφρονα καὶ τὸ σῶμα εὐρωστον. οὐ μέντοι ὁ γε οἶονταί τινες τὸν τὰ σκέλη ἰγρὰ ἔχοντα καὶ τὸ σῶμα αἰρεῖν δυνήσεσθαι, οὐχ οὕτως ἔχει· ἀλλὰ μᾶλλον ὅς ἂν τὴν ὄσφυν ὑγρὰν τε καὶ βραχεῖαν καὶ ἰσχυρὰν ἔχη, καὶ οὐ τὴν κατ' οὐρὰν λέγομεν, ἀλλ' ἢ πέφυκε μεταξὺ τῶν τε πλευρῶν καὶ τῶν ἰσχύων κατὰ τὸν κενεῶνα, οὗτος δυνήσεται πόρρω ὑποτιθέναι τὰ ὀπίσθια σκέλη ὑπὸ τὰ ἐμπρόσθια.

φρονα, σῶμα εὐρωστον, ὄσφυν ὑγρὰν καὶ βραχεῖαν καὶ ἰσχυρὰν, οὐ τὴν κατ' οὐρὰν ἀλλὰ τὴν μεταξὺ τῶν πλευρῶν καὶ τῶν ἰσχύων, ὡς δύνασθαι ὑποτιθέναι τὰ ὀπίσθια σκέλη ὑπὸ τὰ ἐμπρόσθια.

Huc pertinent praeterea Poll. V 33 sq. (Xen. Cyneg. VIII 12—20); Poll. ibid. 61 (Xen. ibid. IV 4).

His igitur locis ut ampliorum Xenophontis copiarum fere nihil apud Pollucem comparet nisi inoerta quaedam lineamenta, sic saepissime contrarium in modum grammaticum egisse et Xenophonteis praeceptis singulisque vocabulis explicationes vel breviores vel copiosiores addidisse videbimus: quas explanationes non solum utiles, verum etiam saepe necessarias fuisse per se clarum est. Etenim multa quae Xenophon simpliciter afferre potuit, quod nota erant tum omnibus ut necesse non esset subicere interpretationem, Pollucis temporibus ita oblitterata et ignota erant, ut nisi apposita explicatione intellegi non possent. Ne ratio lateat huius consuetudinis, nonnulla eiusmodi exempla excutiamus:

Xenophon.

REq. IV 5 καὶ περὶ τῶν στομάτων ὅπως μαλακὰ ἔσται

Pollux.

I 201 τὰ μέντοι χεῖλη αὐτοῦ ἀπαλυνέτω, ὅπως τοῦ

ἐπιμέλεσθαι¹⁾ δεῖ²⁾. τὰ δ' αὐτὰ ἄνθρωπον τε σάρκα καὶ ἵππου στόμα ἀπαλύνει.

Cyneg. II 9 ἔστω δὲ καὶ ἐν ὅτῳ ἔσονται αἱ ἄρκυς καὶ τὰ δίκτυα ἐν ἑκατέροις κυνοῦχος μύσχειος...

Ibid. VI 1 αἱ δὲ τελαμωνίαι³⁾ πλατεῖς τοὺς ἱμάντας, ἵνα μὴ τρίβωσι τὰς λαγόνας αὐτῶν· ἐγκατερραμμένοι δὲ ἐγκεντρίδες, ἵνα τὰ γένη φυλάττωσιν.

χαλινῶ συνιῆ· ἀπαλύνει δὲ τὰ χεῖλη χειρῶν τριβῆ καὶ ὕδατος προσβολῆ καὶ ἐλαίου ποτὲ ἀλοιφῆ.

V 31 de hoc culeo fusius profert haec: κυνοῦχος δὲ δέρμα μύσχειον, εἰς ὃ ἐντίθεται τὸ δίκτυον, τῷ σχήματι πεποιημένον ὥσπερ τὰ σύσπαστα βαλάντια.

Ibid. 55 sq. τελαμωνία δὲ καὶ αὐτῆ πλατῦς ἱμάς, ἑκατέρωθεν ἀπὸ τοῦ δεραίου περὶ τὰς πλευρὰς παρήκων ἐναλλάξ, ὡς τῶν τε νώτων τὰ μετὰ τὰς ὠμοπλάτας ἄκρας καὶ τὰς λαγόνας στέγειν. ἦλοι δὲ ἢ ἐγκεντρίδες ἔπεισι ταῖς τελαμωνίαις· αἱ δὲ καὶ περὶ τὸ ἐπίσιον ἐκτέτανται, ὡς μὴ ὀχεύοιτο ἢ κύων, τῶν ἐγκεντρίδων τὴν τόλμαν τῶν ἐπιβησομένων ἀνειργοῦσῶν, τοῦ μὴ ὑποπλησθῆναι αὐτὰς ἐξ ἀγεννῶν χάριν.

¹⁾ Ut contra libros qui ἐπιμελεῖσθαι habent ἐπιμέλεσθαι scribendum esse censerem, iis commotus sum quae a Dindorfio ad Xen. Cynop. edit. Teubn. p. IX disputata sunt. Cf. Cobet. NLP. 590.

²⁾ Kühnius e Polluce post δεῖ inserere voluit χειρῶν τριβῆ καὶ ὕδατος χλιαροῦ προσβολῆ καὶ ἐλαίου ποτε ἀλοιφῆ, quam coniecturam Schneiderus aliique probaverunt; sed egregie Dind. monuit ita inanem fore appendicem τὰ δ' αὐτὰ — ἀπαλύνει. Luce clarius est, Pollucem explicatius persecutum esse quae Xenophon obiter tantum attigisse satis habuit.

³⁾ τελαμωνία cum Dindorfio scripsi; cf. eius annot. ad hunc locum. Libri exhibent στελαμωνία nisi quod margini Parisini A τελαμωνία adscriptum est. Ulitius ad Grat. Falisc. 401 p. 258 sq. primus τελαμωνία ponendum esse coniecit.

Ibid. VIII 1 εἰ δ' ἐνέσται
μελάγχμα, δυσζήτητος ἔσται.

Ibid. 66 copiosam vocis με-
λάγχμα interpretationem sup-
peditat: τὰ μελάγχμα· ἔστι δὲ
ταῦτα τὰ κοῖλα ἐν οἷς ἡ χιὼν
διατέτηκεν, κέκληται δὲ ὅτι
παρὰ τὴν ἄλλην τῆς γῆς ὄψιν,
λευκὴν οὖσαν ὑπὸ τῇ χιόνι,
ταῦτα μόνα μελαίνεταί.

Haec speciminis causa sufficere posse videntur pauca de multis. Ac possit hinc aliquis suspicari, Pollucem operam et studium in cognitione eorum quae ad equitationem et venationem spectant consumpsisse et de suo additamenta haec haud raro proba et commoda adiecisse. Ne tamen grammatico hanc doctrinam adscribamus ea re prohibemur, quod complusculis locis explicationibus ineptis et falsis apposis harum artium evidentem rudem se praestitit. Quare persuasum habeo eum tantum non omnia¹⁾ quae Xenophontis non sunt aliunde sumpsisse et in suam compilationem transtulisse ita quidem, ut quid cuique conveniret aut quo quaeque loco collocanda et addenda essent diiudicare neque vellet neque si voluisset potuisset. Hic etiam ne quid sine exemplis rem probantibus pronuntiemus, nonnullos locos diligentius contemplemur:

Pollux I 214 praecipit haec: στηρικτίον δὲ αὐτόν, ὅταν ὁ ἵππος ἀρξῆται τῆς ἐπισκέλισεως· ἐπισκέλισιν δὲ καλεῖ ὁ Ξενοφῶν τὴν ἀρχὴν τῆς τῶν ποδῶν κινήσεως. Locus Xenophonteus ex quo Pollux hanc interpretationem vocis quae est ἐπισκέλισις duxit, invenitur REq. VII 12: τὸ γὰρ ἀριστερόν μελλῶν (sc. ὁ ἵππος) αἶρειν, ἐκ τούτου ἂν ἀρχοιτο, καὶ ὁπότε ἐπὶ τὰ εὐόνυμα στρέφοιτο, τότε καὶ τῆς ἐπισκέλισεως²⁾ ἂν

¹⁾ Nonnulla saltem ipsi grammatici ingenio vindicanda sunt; sic quae in onomastico V 62 enumerantur canum vitia, non ipsas eorum significationes apud Xenophontem neque alium quemquam auctorem Polluci inventas sed potius e contrariis quae in Xen. Cyneg IV 1 sq. recensentur esse ductas Althausii haud improbabilis coniectura est.

²⁾ In libris traditum est ἐπικλίσεως quod vocabulum cum nihil nisi flexum significare possit absurdam efficit sententiam; id quod primus vidit Iungermannus ideoque Xenophonti e Polluce reposuit ἐπισκέλισεως.

ἄρχοιτο. Ut sensum intricati huius loci accurate perspiciamus, nexum sententiarum inde a paragrapho decima huius capituli breviter repetamus necesse est. De variis equi incessibus scriptor explicaturus primo ubi procedendi signum datum sit equo simplici passu, quod nostri, ‚schritt‘ vocant, Graeci βᾶδην, incedendum esse declarat. Passum excipit illud genus quod pedibus decussatim tollendis continetur. Id nostri ‚trab‘ dicunt, Graeci διατροχάζειν vel τὸν αὐτοφνῆ διατροχάζειν. Sequitur denique gradus tolutilis quem nostri vocant ‚galopp‘, Graeci ἐπιρραβδοφορεῖν¹⁾). Iam qua ratione fieri possit, ut a sinistris celerrimi huius cursus initium fiat id quod maxime probetur, nostro loco Xenophon exponit docetque, equo currenti, quando pedem tollat sinistrum, tunc incitati cursus signum dandum esse: cum enim sinistrum pedem sublaturus sit ab eo quoque incipere tolutilim ire; simulque eo ipso momento quo sinistrorsum flectatur, motu pedum mutato cursus tolutilis i. e. ἐπισκέλισεως initium facere. Perspicuum igitur est quid Xenophon vocem quae est ἐπισκέλισις significare voluerit neque minus elucet Pollucem ut hominem artis equestris parum peritum ipsam vocabuli notionem non intellexisse. Neque enim ἐπισκέλισις in Xenophontis loco significare potest initium pedum promovendorum,

¹⁾ In tractando hoc loco ἰππότου Hermanni commentationem, de verbis quibus Graeci incessum equorum indicant ad Xenophontem de re equestri cap. VII' in universum secutus sum. Hoc tantum monere velim:

Recte Herm. apud Xenophontem VII 10 ἐπιρραβδοφορεῖν τὸν ἵππον id significare contendit quod nos dicimus ‚das pferd galoppiren‘ neque de propria verbi significatione ‚virga manibus praclata equo ad cursum signum dare‘ cogitandum esse; ‚nam‘ ut ipsius verbis utar ‚etsi a virgae incitatione ductum est nomen, non tamen percussio eo nomine indicatur, sed genus ingrediendi ad quod equus virga impellebatur.‘ Quod autem idem dicit in Polluceis verbis I 220 τὸ δὲ ἐπιρραβδοφορεῖν τὸν ἵππον, ὅπερ γίνεται εἴ τις εἰς δρόμον ἐξελαύνει, οὐ πάνυ ἐπαινοῦσιν οἱ ἱππικοί obscuritatem quandam inesse, quod Pollux non satis perspexerit quare hoc reprehenderetur, obscuritas haec et ambiguitas evanescit si grammaticum qua erat rei equestris inscitia nullam nisi propriam vim ac notionem verbi cognovisse consensimus. Sic facillime intellexeris quomodo Pollux qui obiter legerat vel audiverat ἐπιρραβδοφορεῖν τὸν ἵππον ab artis peritis non nimis laudari, hoc dictum causis non allatis in onomasticum suum reciperet.

quippe quod etiam in passum et quemvis alium incessum quadraret, sed illius pedum motus exordium indicat, qui est in gradu tolutili. Id nos in equo ‚anspringen‘ et equum ad id incitare, ‚ansprengen‘ appellamus.

Alium Pollucis errorem ex quo eum hospitem in re equestri fuisse apparet in eadem commentatione Hermannus castigat. E Xenophonte REq. VII 15 et IX 5 patet *ὑπολαμβάνειν* esse equum a celeriore cursu cohibere et lentius cogere incedere, quod nostri ‚verhalten‘ vocant. Contra *ἀναλαμβάνειν* de equo in medio cursu consistere cogendo Xenophonteis locis REq. III 5 et III 7 dictum esse nemo non videt. Itaque *ἀναλαμβάνειν* Graeci vocant quod nos ‚anhalten‘, ‚pariren‘. Ignorantiae igitur specimen Pollux edidit qui I 204 de his vocibus haec pronuntiat: *Ἐν δὲ ταῖς στροφαῖς οὐ δεῖ ἐξελαύνειν τὸν ἵππον, ἀλλὰ ἀναλαμβάνειν ὅπερ καὶ ὑπολαμβάνειν λέγεται.*

Eiusdem imperitiae ea sunt verba quae paucis interiectis subiunguntur: *Ἡ γὰρ ἐπ' εὐθείαν κατὰ μῆκος ἔλασις κοπωδεστέρα· καλεῖται δὲ αὕτη ὀρθοδραμεῖν, ὥσπερ τὸ ἐναντίον ἀποκάπτειν.* Nemo opinor tam rudis est equitationis, quin intellegat hanc Pollucis opinionem longe a vero aberrare, quoniam equos inflexionibus frequentibus multo magis quam recto cursu fatigari cuius notum est. Aliena ab his et recta Xenophonteo loco ad quem respexit praecipuntur REq. VII 14 *ἐπαινοῦμεν δὲ καὶ τὴν ἑτερομήκη πέδην μᾶλλον τῆς κυκλοτεροῦς. ἥδιον μὲν γὰρ οὕτως ἂν στρέφοιτο ὁ ἵππος ἢδη πλήρης ὢν τοῦ εὐθείος, καὶ τότε ὀρθοδραμεῖν καὶ τὸ ἀποκάπτειν ἅμα μελετῶν ἂν.*

Item errori obnoxius est I, 206 *εἰ δὲ καὶ τὰ χωρία ὑπαλλάττοι τις, ἐν χάριτι μᾶλλον ἔστι τῷ ἵππῳ· ἀμισέστερα γὰρ αὐτῷ τὰ καινὰ ¹⁾ χωρία, ἀπαγορεύει δὲ τοῖς συνήθησιν.* Quod praeceptum quamvis utile esse et commodum concedendum sit, tamen causa quae affertur manifesto falsa est. Nam cui contigit ut morem equorum et consuetudinem diligentius observaret, is ignorare non potest equum neutiquam aegre ferre, quod ei una eademque via incedenda est; immo qua saepius

¹⁾ κοινά quod est in Bekker. edit. typhothetae errori originem debere per se clarum est.

ire cogitur via ita assuescit, ut ad eandem libenter redeat, aliam invitus ingrediatur. Quae observatio quo notior est ac certior eo magis mirandum est, quod Xenophon quoque qui rei equestris peritissimum se praebuit in eundem incidere errorem. Habet enim R Eq. VIII 9 ὀρθῶς δ' ἔχει καὶ τὸ ἄλλοτε μὲν ἐν ἄλλοις τόποις, ἄλλοτε δὲ βραχείας τὰς ἵππασίας ποιεῖσθαι. ἀμειψότερα γὰρ καὶ ταῦτα τῶ ἵππῳ τοῦ ἀεὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς τόποις καὶ ὁμοίαις τὰς ἵππασίας ποιεῖσθαι ¹⁾).

Denique in disputatione de variis frenorum generibus (Poll. I 207 sq.) tam male et confuse quae docte Xenophon praeceperat in usum vocavit, ut dubites utrum incuriae maioris an ignorantiae eum arguas. Namque Xenophon R Eq. 6 sqq. duo frenorum genera adhibenda esse docet, levia et aspera (πρωτον μὲν τοίνυν χρῆ οὐ μείον δυοῖν χαλινοῖν κεκτῆσθαι. τούτων δὲ ἔστω ὁ μὲν λειος . . . ὁ δὲ ἕτερος (sc. ὁ τραχὺς χαλινός), τοὺς μὲν τροχοὺς καὶ βαρεῖς καὶ ταπεινοὺς, τοὺς δὲ ἔχινους ὄξεις); utrumque vero ita vult comparatum esse, ut non sit durum sed flexile. Contra Pollux levium frenorum commemorationem plane omittit, dura ita describit, ut falso eum haec cum asperis confudisse neque ullam intercedere inter ea differentiam putasse apertum sit; etenim narrat I 207 εἰσὶ δὲ σκληροὶ χαλινοὶ οἱ ἔχοντες τροχοὺς ταπεινοὺς καὶ ἔχινους ὄξεις id quod Xenophontem de duris dixisse modo vidimus.

Quod deinde attinet ad rem venaticam huius quoque artis pariter atque equitationis Pollucem rudem deprehendere licet. Sic Xenophon Cyneg. VI 7 scite praecipit, retium furculas infingendas esse supinas, ut magis tentae sint cum adducantur (πηγνύειν δὲ τὰς σχαλίδας ὑπίαις, ὅπως ἂν ἐπαγόμεναι ἔχωσι τὸ σύντονον); itaque σχαλίδες ὑπίαι sunt hoc loco furculae supinae, quae demum adducto fune eriguntur. Quare Pollucem imperite et absurde docuisse apparet furculas ita terrae esse infingendas, ut ad sese mutuo essent inclinatae (V 32 καθίστανται δὲ αἱ σχαλίδες πλάγαι, μᾶλλον εἰς ἀλλήλας προσενεύουσαι).

¹⁾ His quae hucusque disputata sunt abunde puto demonstratum esse Xenophontis scripta grammaticum ipsum inspexisse. Sed in transcurso moneo, satis grave argumentum inde quoque repeti posse, quod in eadem re uterque erravit, cum credibile non sit, manifestum hunc Xenophontis errorem usque propagatum fuisse, si aliis intercedentibus copiis eius Pollux usus esset.

Manifestissimum autem ignorantiae documentum praebet V 69 ubi caput et collum leporis ita depingit, ut credas in assis tantum leporibus studium et operam eum collocasse. Nam sane mirum est, quod *κεφαλήν εἰς στενὸν καταλήγουσαν* et *τράχηλον στενόν* his animalibus affingit, cum nemo nesciat caput et os rotundam potius habere formam, collum vero minime exile esse sed crassum. Si Xenophontem consulimus ex quo tantum non omnia hoc loco petiit, in omnibus fere editionibus occurrunt nobis ea quae hunc scriptorem eiusdem arguant vitii. Leguntur enim Cyneg. V 30 haec: *ἔχει* (sc. ὁ λαγῶς) *γὰρ κεφαλήν κούφην, μικράν, κατωφερῆ, στενήν ἐκ τοῦ πρόσθεν, τράχηλον λεπτόν, περιφερῆ, οὐ σκληρόν, μῆκος ἰκανόν*. Sed cave credas talia Xenophonti artis venatoriae peritissimo imputanda esse, praesertim cum fere omnes libri iique optimi verbis *στενήν-περιφερῆ* vacent. Quae verba e Polluce sine dubio ab librario quodam otioso margini codicis Parisini (A) adscripta atque inde a Stephano in textu posita omnes editores praeter Sauppium retinuerunt, qui primus absurdo additamento iure offensus enuntiationem ita conformavit ut deletis verbis *στενήν ἐκ τοῦ πρόσθεν* et *λεπτόν περιφερῆ* servaret vocem *τράχηλον* quae ut facile librariorum incuria excidere potuit sic tota sententiae ratione et vocabulorum nexu postulatur. Scribendum igitur videtur *ἔχει γὰρ κεφαλήν κούφην μικράν κατωφερῆ* ¹⁾, *τράχηλον οὐ σκληρόν, μῆκος ἰκανόν*.

Sed haec hactenus. Satis exemplis allatis explanasse mihi videor, grammaticum eruditam Xenophontis enarrationem non semper perspexisse, saepe levi brachio egisse ideoque multa male expressisse et interpretatum esse, interdum etiam de industria veritate neglecta e Xenophonte sua sumpsisse. Item observavimus plerumque eum neque eundem ordinem servasse etiam ubi nihil alium ordinem exigebat, neque praecepta singulaque vocabula fideliter reddidisse, sed iudicio iusto rarius ad-

¹⁾ Valde mihi arridet scriptura Sauppium e Polluce post *κατωφερῆ* inserentis *ᾧτα ὑψηλά*, cum vix putandum sit, Xenophontem qui plene et accurate omnes leporis articulos descripsit aurium commemorationem praetermisisse; immo verisimile est, in locum genuinorum verborum *ᾧτα ὑψηλά, τράχηλον* quae nescio quo casu evanuerant absurda illa Polluce a librariis supposita esse.

hibito aliunde quaedam Xenophontea orationi interposuisse. Quare facile intellexeris, saepe multos viros doctissimos de Pollucis in conscribendo onomastico magna levitate et confuso compilandi genere questos esse. Neque iniuria, quamquam eum ceteris compileribus eorum temporum negligentius versatum esse non concesserim. Sed gravius est quod ex ipsa illa negligentia et confusione, et in iis quae nos tractavimus et in aliis operis partibus perlucet eximia fontium ab eo usurpatorum bonitas. Quemadmodum igitur summam cautionem in hoc grammatico adhiberi et singula quaeque priusquam in usum vocentur curiosissime examinari oportet, sic tenendum est auri grana hic latere quantumvis obruta et maculata.

III.

His expositis restat, ut ostendam quibus omnino locis Pollux aut indicato aut celato fonte Xenophontis opera adierit, quod optime ita me indicaturum opinor ut librorum Pollucis ordinem sequens omnes locos deinceps enumerem ¹⁾.

Pollux.	Xenophon.	Pollux.	Xenophon.
I 80	Oecon. VIII 13. VII 19.	I 189	Ibid. I 8; 9; 11; 12. V, 6.
I 94	Ibid. VIII 12.	I 190	Ibid. I 10; 11; 13. V, 6.
I 134	Anab. V 4, 12.	I 191	Ibid. I 3; 4; 6.
I 182	REq. III 1.	I 192	Ibid. I 11.
I 183	Ibid. V 5; 6.	I 193	Ibid. I 7.
I 187	Ibid. I 5.	I 194sq.	Ibid. X 16; 17. I, 9.
I 188	Ibid. I 3; 4; 8.		

¹⁾ Satis habui hic eos locos recensere qui procul dubio ad Xenophontem referendi sunt; complura quae minus certa sunt omisi et licet nonnulla me fugerint, quod in tanta verborum et sententiarum silva facile fieri potuit, apertum tamen fore puto quantum studium Pollux in Xenophontis operibus posuerit.

Pollux.	Xenophon.	Pollux.	Xenophon.
I 196	Ibid. I 3. III 7. Hipp. VI 5.	II 55	Ibid. V 3, 56.
I 197	Ibid. I 9. III 10. VII 10.	II 56	Cyneg. IV 4. Hier. I 35.
I 199	Ibid. V 5. VI 2.	II 57	Cyr. V 3, 11.
I 200	Ibid. IV 4. V 5.	II 59	Ibid. IV 5, 17.
I 201	Ibid. IV 5.	II 64	Hell. VII 2, 9.
I 202	Ibid. III 11. V 3; 5.	II 67	Cyr. I 4, 28.
I 205	Ibid. VII 16; 14.	II 77	REq. I 10.
I 206	Ibid. VIII 9.	II 81	Cyneg. III 8.
I 207	Ibid. VI 7. X 6; 7; 8.	II 82	Hier. I 14.
I 208	Ibid. X 10; 12.	II 108	Cyr. I 1, 5.
I 209	Ibid. IV 2. IX 10.	II 120	RLac. V 6.
I 210	Ibid. X 15.	II 122	Cyr. VIII 1, 44. V 5, 46.
I 211	Ibid. X 15. I 12. X 3. XI 1; 2; 3.	II 126	Ibid. VII 1, 17.
I 212	Ibid. VIII 10; 11.	II 150	Ibid. VIII 3, 37.
I 213	Ibid. I 15. V 1. VI 16.	II 154	Hell. IV 8, 22.
I 214	Ibid. III 5. VII 12. Hipp. III 4; 2.	II 156	Cyr. VIII 8, 17.
I 216	Ibid. VII 1. X 16. XI 12.	II 160	Ages. III 4.
I 218	Ibid. I 11.	II 180	Cyr. VI 2, 34.
I 220	Ibid. I 5. VII 11.	II 193	REq. I 3. Comm. III 3, 4.
I 232	Anab. V 4, 28.	II 200	Hell. III 4, 3.
I 233	Ibid. V 4, 32.	III 25	Comm. II 3, 4.
I 243	Ibid. VI 4, 6.	III 59	Cyr. III 1, 42. V 4, 14.
II 20	Cyr. I 2, 15. Hell. II 3, 56.	III 63	Comm. II 3, 16. Hell. II 3, 44.
II 34	Comm. II 1, 31.	III 75	Cyr. VII 4, 15. Comm. II 8, 4. Apol. 30.
II 41	Anab. II 3, 16.	III 100	Ibid. IV 6, 9.
II 49	Comm. I 4, 6.	III 108	Ibid. VIII 2, 25. Oecon. XV 7.
II 51	Cyr. VIII 1, 41.	III 124	Oecon. III 9.

Pollux.	Xenophon.	Pollux.	Xenophon.
III 127	Cyr. VI 2, 39. IV 5, 42.	V 39	Ibid. III 1.
III 134	Comm. I 3, 9.	V 49	Ibid. V 5.
III 153	Cyr. VIII 3, 9. RLac. II 2.	V 50	Ibid. V 5. VII 3; 4. VIII 8.
III 154	RLac. IX 4.	V 51	Ibid. VII 1.
IV 167	Cyr. V 2, 7. Anab. III 2, 16.	V 52	Ibid. VII 2.
IV 168	Anab. I 5, 6.	V 54	Ibid. VII 6; 8.
V 9	Cyneg. XI 2. XIII 9.	V 55 sq.	Ibid. VI 1.
V 10	Ibid. VI 17.	V 57	Ibid. IV 1.
V 11	Ibid. III 4.	V 58	Ibid. IV 1.
V 12	Ibid. VI 6.	V 59	Ibid. IV 1; 6.
V 14	Ibid. V 16. IX 1.	V 60	Ibid. IV 2.
V 17	Ibid. VIII 4.	V 61	Ibid. IV 4. VI 16.
V 18	Ibid. VI 11; 17.	V 62	Ibid. III 2; 3.
V 19	Ibid. II 7; 9.	V 63	Ibid. III 9.
V 20	Ibid. X 3.	V 64	Ibid. III 9; 6; 7.
V 21	Ibid. X 3.	V 65	Ibid. IV 7. VII 10. III 10.
V 22	Ibid. X 3; 10.	V 66	Ibid. V 9. VIII 1. V 4.
V 23	Ibid. X 12.	V 67	Ibid. V 4; 19; 22.
V 24	Ibid. X 12.	V 68	Ibid. V 22; 23.
V 25	Ibid. X 13.	V 69	Ibid. V 26; 27; 30.
V 26	Ibid. II 4.	V 70	Ibid. V 30; 31.
V 27	Ibid. II 4.	V 71	Ibid. V 32.
V 28	Ibid. II 4.	V 72	Ibid. V 10; 11.
V 29	Ibid. II 5; 6; 7.	V 73	Ibid. V 13.
V 30	Ibid. II 5.	V 77	Ibid. IX 3.
V 31	Ibid. VI 7; 9. II 7; 9.	V 78	Ibid. IX 10; 20.
V 32	Ibid. VI 6; 7.	V 80	Ibid. X 17; 21.
V 33 sq.	Ibid. IX 12—20.	V 82	Ibid. XI 2, 4.
V 35	Ibid. VI 5; 8.	V 85	Ibid. VI 22.
V 37	Ibid. IX 1. X 1. III 1.	V 86	Ibid. IV 5. V 19.
		VI 15	Comm. VI 2, 6.
		VI 22	Anab. VI 4, 6.

Pollux.	Xenophon.	Pollux.	Xenophon.
VI 26	Cyr. IV 5, 7.	VII 118	Oecon. XX 29. Cyr. III 2, 11.
VI 27	Ibid. I 3, 8.	VII 122	Comm. III 8, 9.
VI 32	Anab. VII 3, 21.	VII 142	Oecon. IV 25. Cyr. III 2, 23.
VI 33	Cyr. I 4, 13.	VII 149	Cyr. IV 5, 16.
VI 36	Anab. V 4, 32.	VII 167	RAth. II 10.
VI 39	Ibid. I 9, 26.	VII 182	Cyr. VIII 2, 5.
VI 44	Comm. III 11, 13.	VII 184	Ibid. III 2, 23.
VI 56	Cyr. II 2, 4.	VII 186	Ibid. III 3, 27.
VI 101	Anab. I 10, 19. Hell. IV 5, 8. VII 5, 15.	VII 190	Comm. III 9, 9.
VI 102	Ibid. I 10, 17.	VIII 68	Cyr. II 1, 22.
VI 142	RLac. XIII 5.	VIII 143	Ibid. VII 5, 35. VIII 1, 16; 36; 40.
VI 172	Ages. VII 7.		
VI 187	Cyr. VIII 6, 14.		
VI 206	Hell. V 2, 17.		
VII 6	Oecon. IV 2; 3.	IX 35	Cyr. II 4, 3.
VII 7	Ibid. XIII 10.	IX 43	RAth. II 10. Oecon. XI 15.
VII 8	Cyr. IV 5, 42.	IX 49	Hell. VI 2, 6.
VII 9	Oecon. III 9.	IX 82	Anab. I 5, 6.
VII 21	Anab. IV 4, 21.	IX 151	Cyr. VI 2, 39.
VII 33	Comm. II 7, 6.	IX 153	Ibid. IV 6, 4.
VII 44	Cyr. IV 5, 4.	IX 160	REq. I 3,
VII 50	Ibid. V 1, 6. III 1, 13.		
VII 63	Ibid. VIII 3, 13.		
VII 68	Ibid. VIII 3, 6.	X 13	Oecon. VIII 12.
VII 70	Anab. III 3, 20.	X 16	Ibid. VIII 13. Cyr. VI 2, 28.
VII 79	Ibid. IV 3, 11.	X 52	Cyr. VI 4, 11.
VII 81	Cyr. VIII 2, 5.	X 80	Anab. VII 3, 21.
VII 100	Ibid. VII 5, 12. Anab. III 4, 10.	X 129	Cyr. VI 2, 36.
VII 113	Comm. VI 2, 36. Cyr. VI 2, 33.	X 138	Anab. IV 3, 11.
		X 1 4	Ibid. IV 1, 8.

V I T A.

Reinholdus Michaelis Rixdorfii, in vico Marchiae prope Berolinum sito natus sum die XXVI m. Junii a. h. s. LIV patre Carolo matre Friederica e gente Manntz, quibus viventibus adhuc gaudeo. Fidei addictus sum evangelicae.

Tredecim annos natus, cum primis litterarum elementis a patre, mox Berolini in schola a Wieprechtio v. cl. recta imbutus essem, gymnasium adii Friederico-Werderanum quod tum floruit direttore Bonnello quem semper mihi grata piaque memoria colendum profiteor. a. h. s. LXXIII maturitatis testimonio instructus civium academicorum numero in Alma Litteraria Universitate Berolinensi adscriptus sum ubi per octies sex menses philologicis, philosophicis, historicis studiis deditum me docuerunt viri doctissimi amplissimi Curtius, Duehring, Droysen, Ebel, Geppert, Haupt, Huebner, Kiepert, Kirchhoff, Lepsius, Mommsen, Muellenhoff, Mullach, Nitzsch, Semisch, de Sybel, de Treitschke, Vahlen, Zeller. Benigne concesserunt Huebner et Vahlen ut philologicis, Nitzsch ut historicis interesset exercitationibus. His viris illustrissimis omnibus debitas hic ago gratias.

T H E S E S.

I.

Apud Xenophontem r. eq. X 7 pro *κατατείνοντα* ex Poll. I 208 scribendum est *κατακηροῦντα*.

II.

Polluci V 61 restituendum est *σχημάτων* pro eo quod in codicibus est *ὀμμάτων*.

III.

Aeschyl. Suppl. 646 fortasse legendum est *πράκτορ' ἀρᾶς σκοπόν* pro iis quae in codicibus leguntur *πράκτορά τε σκοπόν*.

IV.

Aeschyli versus Agam. 674 sq. recte intellegi non possunt nisi recepta Weckleini coniectura *καμείν* pro *μολείν*.

V.

Lucr. II 16 sqq. scribendum videtur:

nonne videre
nil aliud sibi naturam latrare, nisi utqui
corpore seiunctus dolor absit, mensque fruatur
iucundo sensu, cura semota metuque.
